

Handläggare
Carolina Bjurling
Telefon: 08-508 10 052

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2020-04-23

Underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023 för Östermalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023.
2. Omedelbar justering

Christina Klang
Stadsdelsdirektör

Ärendet

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Nämnderna behöver därför analysera den framtida utvecklingen både på ett och tre års sikt. Stadsledningskontoret använder nämndernas analyser som underlag i arbetet med stadens budget, inklusive ärendet "Konjunkturärende med planeringsförutsättningar för kommande år" som behandlas i kommunstyrelsens ekonomiutskott i maj.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	6
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	7
2 Nämndens verksamhetsområde	8
2.1 Förskoleverksamhet	9
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	12
2.3 Äldreomsorg.....	13
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	15
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	16
2.6 Stadsmiljöverksamhet	19
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	22
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	23
2.9 Övrigt.....	24
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	24
3.1 Drift.....	24
3.2 Investeringar.....	26
4 Lokalförsörjningsplan.....	27
4.1 Inledning	27
4.2 Pedagogisk verksamhet.....	27
4.2.1 Nuläge 31 januari 2020.....	27
4.2.2 Planering av lokaler för år 2021-2030 (första planeringsperioden).....	27
4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden).....	28
4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola	28
4.3 Annan kommunal verksamhet.....	28
4.3.1 Nuläge 31 januari 2020.....	28
4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet	28
4.4 Övrigt.....	29
4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling	29
4.4.2 Samverkan.....	29
4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år	29

Bilagor

Bilaga 1: SDN10 2021-2023

Bilaga 2: Klimatinvesteringsplan 2021-2023

Bilaga 3: Investeringsönskemål 2021-2023

Bilaga 4: PM Norra Djurgårdsstaden

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämndens övergripande strategiska satsningar för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under den kommande treårsperioden presenteras nedan, tillsammans med en beskrivning av hur dessa förhåller sig till arbetet med Agenda 2030. Här beskrivs även hur nämnden avser samverka med övriga nämnder och bolagsstyrelser utifrån särskilt prioriterade områden som lyfts fram i *Direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser* i kommunfullmäktiges budget 2020.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Vägen till arbete och egen försörjning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

- Prioritera det sociala stödet för nyanlända och då särskilt arbeta för att öka kvinnors delaktighet inom gruppen. Arbetet sker i nära samarbete mellan samhällsväglare, försörjningsstöd och andra aktörer för genomförandet.
- Intensifierat arbete med att stödja OSA-anställda att komma vidare till annan anställningsform för att öka genomströmningen på OSA-platserna.
- Fortsatt satsning på feriearbete till prioriterade grupper såsom ungdomar med funktionsvariationer och eller sociala skäl.

Insatserna bidrar i första hand till att uppfylla följande mål i Agenda 2030: Ingen fattigdom, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt Minskad ojämlikhet.

Trygghet och säkerhet

- Förebyggande arbete utifrån stadens ANDT-program med fokus på samverkan och samhandling mellan socialtjänst, skola, polis och fritidsverksamheter.
- Implementera Strategi för att minska risken att barn och unga vuxna dras in i kriminalitet, med stöd från socialnämnden.
- Brottsförebyggande arbete utifrån förnyad lokal lägesbild och samverkansöverenskommelse med polisen. Siktet är inställt på trygghet och minskad brottslighet för invånare i alla åldrar, och innebär en kraftsamling med berörda samarbetsparter för att undvika parallella spår.
- Åtgärder för att stärka tryggheten kring specifika platser och situationell prevention kommer att bedrivas, utifrån stadens modell för platsamverkan. Detta kommer att ske i samarbete med polis, näringsidkare, civilsamhälle och andra för platsen relevanta aktörer.
- Fortsätta identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och genomföra åtgärder för att motverka detta genom bland annat trygghetsvandringar. Arbetet kommer att ske i samverkan med berörda bolag och förvaltningar i staden, exempelvis trafikkontoret.
- I samverkan med odlarföreningar utöka stadsodlingen för att bidra till delaktighet, trygghet och social hållbarhet.
- Stärka arbetet med krisberedskap och beredskapsplanering samt fortsatta kompetensutvecklingsinsatser om totalförsvar. Frågan om civilt försvar är högt prioriterad i staden. Under planperioden behöver information och kunskap spridas vidare inom förvaltningen.
- Höja kunskapen om, och förståelsen för, informationssäkerhetsarbetet i hela

organisationen. Även arbetet med att implementera dataskyddsförordningen behöver fortsatt prioriteras och vidareutvecklas.

Insatserna bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: Hållbara städer och samhällen, Jämställdhet samt Fredliga och inkluderande samhällen.

Förskoleverksamhet

- Fortsatt arbete med att skapa likvärdiga villkor för barnen i förskolan.
- Fortsatt arbete med digital kompetens i enlighet med läroplansuppdraget.
- Fortsatt arbete med tillgängliga lärmiljöer för barnen i förskolan.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

- Samorganisering av parklek och öppen förskola för att skapa gemensamma kvalitativa erbjudanden till målgruppen och en hållbar organisation, där verksamhet och uppdrag hålls samman.
- Fortsatta insatser för att nämndens fritidsverksamheter för unga ska locka fler. Särskilt prioriterade målgrupper är tjejer, hbtq-personer samt unga med funktionsvariationer.
- Undersöka möjligheten till mer långsiktiga samverkansformer mellan nämnden och föreningar som under lång tid erhållit omfattande föreningsstöd.

Äldreomsorg

- Kompetensutveckla medarbetare och utveckla arbetsätt och samarbetsformer för att kunna möta brukarnas behov inom äldreomsorgen.
- Höja verksamheternas digitala kunskap och mognad inom äldreomsorgen.
- Vidareutveckla former för att erbjuda stadsdelens seniorer information och kunskap om digital teknik.
- Fortsatta insatser för att förebygga psykisk ohälsa, ofrivillig ensamhet och social isolering bland äldre.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Fortsatt arbete för att utveckla en tillgänglig och pedagogisk socialtjänst med anpassning av mötesformer för målgruppen genom möten via Skype samt användande, eller förberedande av möten, med hjälp av VR-glasögon och Alternativ kompletterande kommunikation, AKK.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

- Fortsatt prioritering av samverkan med skolan, utifrån den överenskommelse med utbildningsförvaltningen som ingicks 2019. Modellen med skolsociala team är utgångspunkten i arbetet.
- Förvaltningen fortsätter även att utveckla arbetsätt för att upptäcka och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga utan biståndsbedömt stöd. Ungdomsmottagningen genomför socialt förebyggande insatser bland ungdomar och prioriterar att i högre utsträckning nå ut till yngre pojkar.
- Fortsatt arbete med olika former av föräldrastöd, där föräldrar får verktyg i att stärka banden och relationen med sina barn. Då vårdnadshavarna har stor betydelse i det förebyggande arbetet med barn och unga.
- Öka samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och implementera nya

arbetsätt som följd av lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och den nya överenskommelsen med regionen.

Stadsmiljöverksamhet

- Samverkan med andra förvaltningar kring park- och stadsmiljöfrågor för att nå bästa resultat för stadens invånare.
- Fortsätta arbeta systematiskt och utifrån budget med att genomföra tillgänglighetsåtgärder i parkerna.

Insatserna som beskrivits inom ramen för nämndens verksamhetsområden bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: God hälsa och välbefinnande, God utbildning för alla, Jämställdhet, Minskad ojämlikhet samt Fredliga och inkluderande samhällen.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Näringslivsfrämjande arbete och näringslivssamverkan

- Samverka med Stockholm Business Region AB för att förbättra det lokala näringslivets förutsättningar och utveckla formerna för näringslivsdialog.
- I enlighet med stadens näringslivspolicy inriktas förvaltningens insatser på att stärka företagsperspektivet i trygghetsarbetet och säkerställa goda förutsättningar för företagande inom stadsdelsområdet.

Samverkan för bostadsförsörjning

- Delta i stadsbyggnads-, exploaterings- och trafiknämndens arbete med utvecklingen av stadsdelsområdet. Östermalm växer och det är därför av stor vikt att tillhandahålla förskolor, särskilda boenden för äldre samt grupp- och servicebostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Planering av sådana bostäder sker i enlighet med den innerstadsövergripande boendeplanen för äldre respektive boendeplanen för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL. För en närmare beskrivning av behov och önskemål avseende nämndens verksamheter i Norra Djurgårdsstaden se bilaga 4.
- Fortsatt framföra nämndens behov av verksamheter i stadsutvecklingen genom att besvara samtliga detaljplaneremisser som rör stadsdelsområdet.

Klimat

- Fortsatt samarbete med övriga stadsdelsförvaltningar som ingår i det gemensamma miljösamordningsnätverket. Arbetet med stadens miljöprogram föranleder även ett tätt samarbete med miljöförvaltningens Energicentrum och Kemikaliecentrum. Andra viktiga samarbetspartners är stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall, de kommunala bostadsbolagen och fastighetskontoret.
- Fortsatta satsningar för att minska energiförbrukningen genom klimatinvesteringar i LED-belysning, energisnåla vitvaror och minskat kylbehov. I samarbete med Micasa planeras energirenovering av vård- och omsorgsboende samt installation av solceller.
- Fortsatt arbete för att minska fossila bränslen, CO₂-utsläpp och transporter genom satsningar på klimatsmarta skräpkorgar, fossilbränslefri parkskötsel/eldrivna redskap samt ECO-asfalt på gångvägar.
- Fortsatta insatser för att förstärka ekosystemtjänster samt klimatanpassningsåtgärder,

såsom anläggning av ängsyta, nyplantering av träd och perenner samt lokala dagvattenåtgärder. Se även bilaga 2, Klimatinvesteringsplan 2021-2023.

Insatserna som beskrivits ovan bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: Hållbara städer och samhällen, Hållbar konsumtion och produktion, Hållbar energi för alla, Bekämpa klimatförändringarna samt Ekosystem och biologisk mångfald.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kompetensförsörjning

- Fortsatta insatser för att stärka ledarskapet i syfte att säkra ett gott ledarskap utifrån stadens personalpolicy, chefsförsörjningsprocess och att chefsuppdragen förtydligas.
- Kartlägga arbetsprocesser för att införa nya arbetssätt med hjälp av ny teknik samt för att säkerställa att respektive funktion har rätt roll och arbetsuppgifter.
- Förbättra den organisatoriska och sociala arbetsmiljön genom att bland annat tydliggöra roller och funktioner i syfte att skapa organisatoriska förutsättningar för en verksamhet av god kvalitet.
- Utveckla och behålla kompetens inom förvaltningens bristyrken, kritisk kompetens, genom fortsatt systematiskt arbete med kompetensförsörjning.
- Fortsatt arbete för en god och hållbar arbetsmiljö i syfte att kunna behålla medarbetare till högre ålder.
- Fortsatt samverkan mellan HR-funktionerna i innerstadsdelarna. Det möjliggör ett effektivare arbete, dels genom erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring, dels möjligheten att erbjuda ett bättre stöd till chefer genom till exempel gemensamma chefsutbildningar.

Jämställdhet

- Fortsätta arbetet med att inkludera jämställdhetsperspektiv och normkritik i det systematiska kvalitetsarbetet och arbetsmiljöarbetet. Beskrivning av arbetet med jämställdhetsintegrering och analys av jämställdhetsutmaningar beskrivs under respektive verksamhetsområde, se avsnitt 2.1-2.8.

Effektiv lokalförsörjning

- Med utgångspunkt i stadens fastighets- och lokalpolicy fortsatt verka för att nämndens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, moderna och area- och energieffektiva lokaler med hög grad av flexibilitet, se avsnitt 4, Lokalförsörjningsplan.

Innovation och effektiva arbetssätt

- Kontinuerlig kompetensutveckling av ledare och medarbetare utifrån att ökad digitalisering kräver nya arbetssätt och medför förändrade kompetenskrav.
- Etappvis införa moderna arbetssätt och det digitala stödet, Esset, för socialtjänst inklusive äldreomsorg. Inledningsvis krävs vissa extra resurser och arbetsinsatser från förvaltningen men på sikt förväntas det gynna såväl medarbetare som invånare.
- Fortsätta påbörjad utveckling av digitaliserat kvalitetsledningssystem och visualiseringsverktyg med åtkomst för alla medarbetare inom socialtjänst och äldreomsorg. Förvaltningen har noterat att liknande arbete, med utveckling av kvalitetsledningssystem, pågår i flera stadsdelsförvaltningar. Det skulle därför vara

önskvärt om staden, utifrån likställighetsprincipen, överväger att ta det övergripande ansvaret för utveckling och utformning av ett sådant system.

- Fortsatt arbeta med verksamhetsutveckling, ständiga förbättringar och uppmuntra nämndens verksamheter att delta i kvalitetsutmärkelsen.
- Utifrån strukturerad flerårsplan arbeta systematiskt för att stärka förvaltningens samlade innovationsförmåga.
- Synliggöra, premiera och lyfta fram modigt ledarskap och förändringsledare.
- Fokusera på att innovationer ska uppstå utifrån behov i verksamheten, därutöver fokusera på att utveckla arbetsätt som bidrar till att utveckla barn och ungas kreativa och innovativa förmågor.
- Starta Digicenter för seniorer, i syfte att bryta det digitala utanförskapet hos äldre och för att öka takten på implementeringen av välfärdsteknik i verksamheterna. Samverkan kommer att ske med Stureby verklighetslabb, föreningar och bibliotek.
- Tillhandahålla öppen förskola, BVC och förebyggande socialtjänst i form av en familjecentral, i samverkan med andra stadsdelsförvaltningar och Region Stockholm. Syftet är att kunna erbjuda tidiga och samordnade insatser till alla föräldrar och verka för att förebygga ett senare behov av mer omfattande insatser. Den avsiktsförklaring som undertecknats syftar även till att undersöka möjligheten att kunna erbjuda föräldrastöd i digital form.

Insatserna bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Jämställdhet samt Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med de 17 globala målen i Agenda 2030 behöver arbetet med att utveckla den interna och externa samverkan fortsätta. Samverkan är en förutsättning för att målen ska uppnås.

2 Nämndens verksamhetsområde

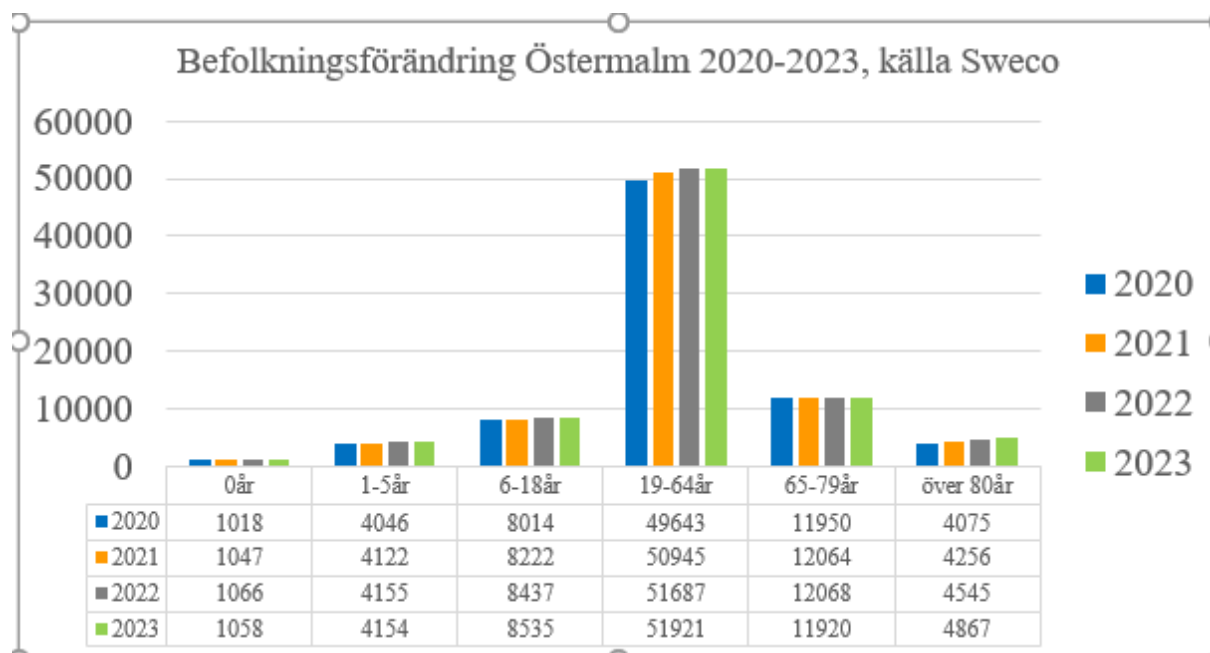
Omvärldsanalys

Att stadsdelsnämndens verksamheter påverkas av stora globala skeenden, vikten av beredskapsplanering och samverkan inom staden, regionen och riket, har aldrig varit tydligare än nu. Det nya coronaviruset och sjukdomen Covid-19 har i ett slag förändrat förutsättningarna att bedriva verksamheten. Det har på så vis en direkt påverkan på stadsdelsnämndens invånare, brukare av nämndens verksamheter, deras anhöriga och medarbetarna här och nu. Det står redan klart att pandemin även medför stora samhällsekonomiska konsekvenser som förväntas ge mer långsiktiga följder för samhällsutvecklingen. I denna rapport lyfts framförallt den förväntade påverkan i form av ökad efterfrågan på ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder fram. Det är emellertid rimligt att anta att pandemin även kommer att få andra långtgående konsekvenser och effekter. Det är dock ännu alltför tidigt att förutsäga vilka effekterna kommer att bli, mer än att följdverkningarna kommer att påverka planperioden 2021-2023 på flera olika sätt. I rapporten kommenteras därför inte denna förändrade omvärldsförutsättning mer än så.

Befolkningsprognos

Nedan redovisas Swecos senaste befolkningsprognos "Statistik om Stockholm,

befolkningsprognos 2019". Befolkningsprognosen är en viktig planeringsförutsättning för stadsdelen. Under perioden beräknas invånarantalet inom Östermalms stadsdelsområde öka med 3 709 personer, cirka 5 procent. Personer över 80 år är den grupp som förväntas öka mest, enligt prognosen. Se diagram och tabeller nedan.

Ålder/år	2020	2021	2022	2023	Förändring
0år	1018	1047	1066	1058	3,9 %
1-5år	4046	4122	4155	4154	2,7 %
6-18år	8014	8222	8437	8535	6,5 %
19-64år	49643	50945	51687	51921	4,6 %
65-79år	11950	12064	12068	11920	-0,3 %
över 80år	4075	4256	4545	4867	19,4 %
Summa	78 746	80 656	81 958	82 455	4,7 %

I jämförelse med förgående flerårsprognos är befolkningen totalt något lägre liksom prognos för antal invånare över 80 år medan antal barn i förskoleålder har ökat.

Kärnverksamheternas redogörelse, analys och prioriteringar presenteras i nedanstående avsnitt, 2.1-2.8.

2.1 Förskoleverksamhet

2.1.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Ökningen av antalet inskrivna barn i stadsdelsområdets förskoleverksamhet bedöms fortgå i linje med Swecos befolkningsprognos. I takt med utbyggnaden av förskolor har rekrytering av

förskollärare varit en utmaning de senaste åren. Det är hög konkurrens om de förskollärare som utbildas. Ett aktivt och långsiktigt arbete på olika nivåer i staden krävs, både för att öka andelen förskollärare och bibehålla befintlig kompetens, då det även är svårt att rekrytera barnskötare med utbildning.

Under 2019 inleddes arbetet med att följa den handlingsplan som utarbetats gällande förbättringar av förskollärares och barnskötarens arbetssituation. Innehållet i handlingsplanen ska vara genomförd senast i slutet av 2020. Därefter vidtar ett fortsatt arbete för att identifiera, lyfta och adressera utvecklingsbara områden inom ramen för arbetsorganisation och det pedagogiska uppdraget. Redan nu kan konstateras att det inom ramen för handlingsplanen är angeläget att förskolans uppdrag definieras av staden avseende garanterad undervisningstid motsvarande övriga skolformer. Detta i syfte att skapa likvärdiga villkor för verkställandet av läroplanens uppdrag. Utan stadsövergripande tydlighet är sannolikheten stor att varje stadsdel inom planperioden beslutar olika definitioner.

Den verksamhetsförlagda utbildningen, VFU, är betydelsefull när det gäller framtida rekrytering av förskollärare. Möjligheten att vara VFU-handledare är också viktig för förskollärare som vill utvecklas inom yrket, men stanna på sin arbetsplats. I den inom planperioden planerade uppbyggnaden av klusterorganisation (Stockholms universitet) samt särskilda CPU-förskolor (Södertörns högskola) får inte alla förskolor likvärdiga möjligheter att ta emot VFU-studenter, vilket staden behöver se över.

2.1.2 Utveckling och prioriteringar

Gemensamt för Östermalms kommunala förskolor är att likvärdig utbildning med hög kvalitet för alla barn står i fokus för verksamhetsutvecklingen. Strävandet efter likvärdighet påverkas av olika faktorer, varav nedan bedöms som särskilt viktiga under de kommande tre åren.

Resursfördelning

Med nuvarande resursfördelningssystem är det fortsatt en stor utmaning att nå stadens målsättning gällande barngruppsstorlekar och antal barn per årsanställd. Förutsättningarna för att nå målen är inte likvärdiga i jämförelse med flertalet av stadens övriga stadsdelar. Detta eftersom det inte finns full kompensation för höga hyror och kostnadstäckning vid nyetablering av förskolor då kostnader uppkommer innan verksamheten är i drift. Full kompensation behövs om det inom stadsdelens kommunala förskolor ska vara möjligt att organisera mindre barngrupper och samtidigt finansiera den bemanning som krävs för att nå målet gällande antal barn per årsanställd.

Under planperioden kommer förskolorna med hjälp av närvarouppföljningen i Skolplattformen följa den faktiska närvarotiden, det faktiska antalet barn i grupperna och antalet barn per medarbetare olika tider under dagen. Detta i syfte att inom respektive förskoleområde organisera verksamheten med en bemanning som möter de faktiska behoven, vilka sannolikt varierar under dagen och veckan.

Ledarskap

Ett gott och hållbart ledarskap är av stor betydelse för förskolans kvalitet och likvärdiga villkor för utbildningen. Satsningen på det statliga rektorsprogrammet för rektorer och biträdande rektorer kommer att fortgå. Även arbetet med att tydliggöra ett kommunikativt och tillgängligt pedagogiskt ledarskap, med tillitsperspektivet som utgångspunkt, fortsätter.

Plattform för Östermalms kommunala förskolor

Som ett led i utformningen av likvärdiga kommunala förskolor på Östermalm fortsätter utarbetandet av en gemensam plattform. Färdigställande och implementering sker under planperioden. Plattformen ska rama in helheten rörande förskoleområdenas organisering och genomförande. Den ska även bidra till att säkerställa att styrdokument omsätts i förskolornas praktik. Vissa delar i plattformen blir direkt styrande, medan andra fungerar som ramverk och utgångspunkter. Plattformens olika delar kommer även att motiveras utifrån den likvärdighet de syftar till.

Digitalisering, dokumentation och kommunikation

Utvecklingsarbetet gällande digitalisering fortsätter i förskolorna, dels i enlighet med läroplansuppdraget, dels i relation till Skolplattformen. Det digitala utvecklingsarbetet är resurskrävande på flera sätt. Detta måste beaktas i stadens resursfördelningsmodell för förskolan i syfte att skapa goda ekonomiska förutsättningar för att genomföra ett kvalitativt och likvärdigt digitaliseringsarbete.

En fungerande Skolplattform innebär stora möjligheter att på ett likvärdigt sätt dokumentera, synliggöra samt kommunicera det lärande som sker i förskolan, på såväl individ- som gruppnivå. För att Skolplattformen ska bli ett underlättande verktyg för förskolornas och vårdnadshavarnas kommunikation, krävs dock hos Utbildningsförvaltningen en tydlig, sammanhållande och användarvänlig stödfunktion som utgår från verksamhetens behov. En sådan stödfunktion, som idag saknas, är även viktig ur ett likvärdighetsperspektiv eftersom Skolplattformen är gemensam för stadens skolformer.

Gemensamma utvecklingsområden

Förskolans uppdrag är komplext och verksamheten styrs av både stat och kommun. Ett fördjupat systematiskt kvalitetsarbete kring olika utpekade utvecklingsområden, som kommer barnen till godo på ett likvärdigt sätt, blir därmed en prioriteringsfråga. Under planperioden kommer Östermalms förskolor därför fortsätta att årligen identifiera ett utvecklingsområde att fördjupa sig gemensamt i, och över tid. Under 2020 är det valda området fysisk aktivitet, och utvärdering och uppföljning av arbetet blir vägledande för kommande års utvecklingsområden.

Tillgängliga lärmiljöer

I Östermalms kommunala förskolor finns gemensamma rutiner för förebyggande och främjande samverkan kring barns lärande, hälsa och utveckling. Att stötta och hjälpa barn i behov av särskilt stöd är avgörande för barnets utveckling och lärande. För att uppnå detta sker ett medvetet och systematiskt arbete med generella och specifika åtgärder inom ramen för förskolans uppdrag, bland annat utvecklingen av tillgängliga lärmiljöer. En tillgänglig lärmiljö är anpassad utifrån den variation av behov och förutsättningar som finns i en barngrupp, och utgår från den sociala, pedagogiska och fysiska miljön. Tillgängliga lärmiljöer kan i sin tur minska behovet av särskilt stöd. Under planperioden kommer därför förskolornas pedagogiska miljöer att inventeras utifrån detta perspektiv. Även satsningen på att utbilda förskolepersonal och vårdnadshavare i ABC, Alla barn i centrum, fortsätter i samverkan med socialtjänsten. ABC-utbildningen bidrar till ökade kunskaper om bemötande av varje barn utifrån dess specifika behov.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

2.2.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Enligt senaste befolkningsprognosen kommer gruppen barn och unga att öka de närmaste åren. Den största ökningen av barn och unga sker i nyproducerade bostadsområden i Norra Djurgårdsstaden. Till verksamhet för barn, kultur och fritid räknas öppen förskola, parklekar, fritidsverksamhet för unga, fältassistenter, förvaltningsgemensamt kulturarbete och föreningsstöd. Nuvarande resursfördelningssystem kompenserar inte för volymökningar. Nämnden kommer därför fortsatt behöva prioritera och ompröva hur tilldelade medel ska fördelas för att ge mest nytta.

Fritid och förebyggande arbete

Nämnden finansierar två fritidsgårdar. Humlanhuset i Humlegården, som drivs i egen regi och Hjorthagens ungdomsgård, som drivs av en förening som för ändamålet erhåller stöd från nämnden. Östermalm är, enligt Stockholmsenkäten, det stadsdelsområde med lägst andel ungdomar som uppger att de brukar vara på en fritidsgård eller träffpunkt. Förvaltningen gjorde 2019 en översyn av nämndens fritidsverksamheter för unga, som bland annat pekade på att antalet besökare har ökat sedan senaste mätningen. Under 2019 hade Humlanhuset totalt 3827 besökare, varav 78 procent killar och 22 procent tjejer.

Kulturskolan Stockholm flyttar hösten 2020 teaterverksamheten från Skeppargatan på Östermalm till Södermalm. För att fortsatt kunna erbjuda elever verksamhet söker kulturförvaltningen samarbeten gällande lokaler med skolor och andra organisationer på Östermalm. Förvaltningen ser att det är av stor vikt att Kulturskolan fortsätter att bedriva verksamhet på Östermalm och erbjuder därför tillgång till nämndens lokaler, som är anpassade för kultur och fritidsverksamhet för barn och unga, främst Humlanhuset och Hjorthagens gård.

2.2.2 Utveckling och prioriteringar

Samorganisering av parklek och öppen förskola

Värdet av att hålla samman verksamheterna i större organisatoriska enheter finns även inom parklekarna, som under perioden 2020-2022 kommer att samordnas med stadsdelens öppna förskolor. Målsättningen är att skapa gemensamma kvalitativa erbjudanden till målgruppen och möjlighet till en hållbar organisation där verksamhet och uppdrag hålls samman.

Fritids- och förebyggande verksamheter som lockar fler

Förvaltningen analyserar könsuppdelad statistik och arbetar utifrån stadens program och strategier för att möjligheter och resurser ska fördelas jämnt mellan könen samt för att ungdomar som definierar sig som HBTQ ska få ta del av ett fritidsutbud på lika villkor. Förvaltningen har under 2019 haft ett samarbete med arkitekturstuderande från KTH som har lämnat förslag på ombyggnation av Humlanhuset. Förslaget syftar till att göra den fysiska miljön mer attraktiv för tjejer och ungdomar med funktionsvariationer. Under planperioden kommer förvaltningen se över möjligheter att realisera delar av förslaget för att nå fler unga med funktionsvariationer och unga hbtq-personer samt verka för att fler ungdomar, och specifikt fler tjejer, besöker verksamheten.

Förvaltningen fortsätter att driva och utveckla förebyggande aktiviteter tillsammans med stadsdelsförvaltningar i innerstaden såsom ett "Drop-in" i ungdomsmottagningens lokaler

samt HBTQ-hänget "Lili" på fritidsgården Humlanhuset. Förvaltningen fokuserar på arbetet att synliggöra och marknadsföra verksamheten och för att nå fler ungdomar men också för att nå ungdomar med funktionsvariationer och HBTQ-ungdomar. Vidare ska förvaltningen inventera behovet av att locka fler nyanlända.

Föreningsstöd

Föreningsstöd fördelas till ideella föreningar som kompletterar stadsdelsnämndens verksamheter. Möjligheten att även använda samverkansmodellen Idéburet offentligt partnerskap, IOP, kommer att ses över. Syftet är att stärka långsiktig samverkan mellan nämnden och föreningar som under lång tid beviljats större belopp från nämnden.

2.3 Äldreomsorg

2.3.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Enligt Swecos prognos beräknas antalet östermalmsbor som är 65 år och äldre att öka med cirka 770 personer fram till år 2023. Ökningen sker i åldersgruppen över 80 år. På längre sikt kommer dock samtliga av de äldre åldersgrupperna att öka, men ökningen kommer att fortsätta vara störst bland de äldsta invånarna. Av äldreomsorgens årsrapport 2018 framgår att Östermalm har högst andel äldre mellan 65 och 79 år, 15,2 procent, och också, tillsammans med Farsta stadsdelsområde, högst andel äldre över 80 år, 5 procent.

Sweco prognostiserar att antal omsorgstagare inom äldreomsorgen kommer att öka under planperioden och fram till 2040. Fram till 2023 beräknas antalet omsorgstagare totalt att öka med 80 personer jämfört med 2020. Av dessa förväntas 20 vara personer i behov av plats på vård- och omsorgsboende, och övriga 60 vara personer som är i behov av hemtjänstinsatser. Av de brukare som under 2018 fick ett biståndsbeslut från äldreomsorgen på Östermalms stadsdelsförvaltning var 71 procent kvinnor och 29 procent män. Fördelningen för staden totalt var 69 procent kvinnor och 31 procent män.

Antal äldreomsorgstagare Östermalm prognos 2019-2040	2019 (faktiska uppgifter september)	2020	2030	2040
Totalt, netto (inklusive dagverksamhet, hemvårdsbidrag och korttidsvård)	1 931	1 930	2 370	2 930
därav vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg	589	590	710	940
därav hemtjänst i servicehusboende	30	30	40	50
därav hemtjänst i ordinärt boende (inklusive hemvårdsbidrag)	1 323	1 330	1 640	1 970

Den demografiska utvecklingen innebär stora utmaningar. Många äldre önskar bo kvar i sin stadsdel även då deras behov inte längre kan tillgodoses i ordinärt boende. Förvaltningen ser att seniorlägenheter med tillgång till aktivitetscenter är ett viktigt komplement till vård- och omsorgsboende, framförallt för de äldre som har en otillgänglig bostad men inte har behov av omsorg dygnet runt. Inom stadsdelsområdet planeras ett seniorboende med 62 lägenheter i fastigheten Drevkarlen, före detta Dianagårdens vård- och omsorgsboende, kunna öppna 2022-2023.

2.3.2 Utveckling och prioriteringar

Personal- och kompetensförsörjning

En ökande äldre befolkning och svårigheter att rekrytera medarbetare innebär stora utmaningar för hela staden inför framtiden. Att attrahera, behålla och utveckla medarbetare är nödvändigt för att säkerställa en god och säker vård och omsorg med hög kontinuitet. Kontinuerlig kompetensutveckling behövs för att möta de äldres komplexa behov av vård, omsorg och service. Det gäller såväl demenssjukdom, psykisk ohälsa, olika former av funktionsnedsättningar som brukare med omfattande omvårdnadsbehov. Kunskap om palliativ omvårdnad och sjukdomsrelaterad undernäring är andra prioriterade områden liksom att öka medarbetarnas kompetens om HBTQ.

Samverkan och nya arbetssätt

Under planperioden kommer förvaltningen att fortsätta vidareutveckla och anpassa arbetssätt och organisation för att kunna svara upp mot de krav som lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvården, LUS, ställer. Arbetssättet Tryggt mottagande i hemmet fortsätter att implementeras, för att skapa förutsättningar för en trygg hemgång från slutenvård för personer med stora omvårdnadsbehov och behov av koordinering av insatser med andra vårdgivare. Förvaltningen kommer att ingå i ett projekt tillsammans med äldreförvaltningen och stiftelsen Äldrecentrum för att undersöka och hitta former för detta. Förvaltningen ser fortsatt behov av att vidareutveckla mötesformer med hälso- och sjukvården, och då framför allt med den regionfinansierade öppna hälso- och sjukvården.

Behovet av hälso- och sjukvårdsinsatser på vård- och omsorgsboenden ökar. På regionnivå pågår en diskussion om hur läkarinsatser i särskilt boende för äldre ska organiseras. Förvaltningen vill i det sammanhanget betona vikten av att den kommunala hälso- och sjukvården vid en eventuell förändring även fortsatt har en tillgänglig och nära samverkan med ansvarig läkare för att patientsäkerheten ska bibehållas.

Digitalisering

En nödvändig utveckling för äldreomsorgen som helhet är att öka kunskap om och användande av välfärdsteknologi. Både som medel för att öka den enskildes självständighet, livskvalitet, självbestämmande och integritet, och som en förutsättning för att i framtiden kunna möta den åldrande befolkningens behov av äldreomsorg inom ramen för givna resurser.

Forskning visar att utbildning i och användande av dator och internet kan minska känslan av ensamhet hos äldre personer, Folkhälsomyndigheten, 2018. I dagens samhälle blir allt fler samhällstjänster digitala och de äldre som saknar kunskap och erfarenhet av internet riskerar att stängas ute från stora delar av samhället. Idag erbjuds stöd och utbildning i digitala verktyg för besökarna på aktivitetscenter och seniorträff, men förvaltningen ser behov av att kunna erbjuda fler tillfällen för detta. Under hösten 2020 planeras därför ett "Digicenter för seniorer" kunna starta i samband med att förvaltningen får tillgång till mer lokalyta i anslutning till Rio aktivitetscenter. Syftet är att erbjuda stadsdelens seniorer information och kunskap om digital teknik i ett tryggt och anpassat sammanhang. Digicentret ska också fungera som kompetenscenter för äldreomsorgens verksamheter och hålla ihop utvecklingen av digital kunskap och mognad.

Äldreomsorgen kommer under 2020 påbörja ett samarbete och utbyte med Enskede- Årsta - Vantörs stadsdelsförvaltning och det Vinnovafinansierade projektet Stureby verklighetslabb.

Förvaltningen välkomnar moderniseringen av sociala system. För att säkra kvaliteten och ett effektivt teamarbete är det nödvändigt att dokumentationssystemen för sociala omsorgsinsatser respektive hälso- och sjukvård kommunicerar med varandra. Förvaltningen vill betona vikten av att stadens digitala utveckling sker i dialog med stadsdelsnämndernas äldreomsorgsavdelningar.

Jämställdhet

Äldreomsorgens verksamheter har ett ansvar för att makt, möjligheter och resurser fördelas lika oberoende av kön. Samtliga verksamheter analyserar könsuppdelad statistik och arbetar utifrån äldreomsorgens värdegrund. Även anhörigstödet ska analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv. Kvinnor och män ska ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.

Förebyggande- psykisk ohälsa, ofrivillig ensamhet och social isolering

Ofrivillig ensamhet är en riskfaktor för psykisk ohälsa, och risken för social isolering ökar med stigande ålder. Socialstyrelsens rapport Öppna jämförelser - Psykisk ohälsa hos personer 65 år och äldre visar att psykisk ohälsa är vanligare bland personer över 65 år än bland personer mellan 18-64 år. Under planperioden kommer äldreomsorgen att vidareutveckla sin uppsökande verksamhet och möjligheten till dialog med stadsdelsområdets äldre invånare i samverkan med informationscentret för seniorer. Arbetet kommer att följas upp och utvärderas de kommande åren för att leva upp till de äldres förväntningar, behov och önskemål.

En arbetsgrupp för att vidareutveckla arbetssätt för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering bildades under 2019. I arbetsgruppen ingår representanter från förvaltningen och från stadsdelsnämndens pensionärsråd. En handlingsplan med förslag på aktiviteter och arbetssätt har tagits fram och under planperioden kommer förvaltningen att fortsätta det påbörjade arbetet samt ta kontakt med föreningar och andra aktörer, till exempel biblioteket, för att skapa en arena för strategiska samråd.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

2.4.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Stadsdelsområdets fortsatta utbyggnad av Norra Djurgårdsstaden innebär att stödet till personer med funktionsnedsättning bedöms öka utifrån inflyttning av barnfamiljer och unga vuxna. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter av målgruppens behov, förväntas en ökning av insatserna boendestöd enligt SoL samt bostad med särskild service för vuxna och/ eller daglig verksamhet enligt LSS.

I betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen föreslås en ny lag vilken förslås träda i kraft den 1 januari 2022. Översynen föreslår bland annat tre nya insatser; Personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd. Föreslagna förändringar kan komma att påverka riktlinjer, budget samt hur staden organiserar verksamheterna inom funktionshinderområdet.

Behovet av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning inom stadsdelsområdet kartläggs och beskrivs årligen i stadens övergripande boendeplan "*Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2020 – 2030*", vilket är en långsiktig bedömning som visar att behovet av bostäder med särskild service enligt LSS inte

kommer att tillgodoses fram till 2030. Behov av gruppboende för personer med problemskapande beteende bedöms som särskilt svåruppfyllt då innerstadsregionens bebyggelse utgör en utmaning vid byggnation av ytkrävande och friliggande gruppboendestäder. Få privata utförare ansöker om inträde enligt LOV när det gäller bostad enligt LSS, vilket medför ökade kostnader för stadsdelsnämnderna då de står utanför valfrihetssystemet.

Det finns ingen motsvarande sammanställning och bedömning gällande daglig verksamhet avseende behov av platser och inriktning. Förvaltningen efterfrågar ett stadsövergripande samarbete gällande insatsen daglig verksamhet. Syftet är att säkerställa resurser, kvalitet och kostnader så att insatsernas utformning motsvarar målgruppens efterfrågan samt stadens målsättning att personer med funktionsnedsättning ges möjlighet till stöd i arbete/studier och egen försörjning.

2.4.2 Utveckling och prioriteringar

Tillgänglighet

Förvaltningen fortsätter att utveckla en tillgänglig och pedagogisk socialtjänst med anpassning av mötesformer för målgruppen genom möten via Skype samt användande, eller förberedande av möten, med hjälp av VR-glasögon och Alternativ kompletterande kommunikation, AKK.

Digitalisering och effektivisering

Under planperioden kommer implementeringen av det sociala dokumentationssystemet Esset att involvera samtliga medarbetare och fordra resurser vid införandet. Förvaltningen ser att införandet på sikt kan innebära en effektivisering då systemet kan tillgängliggöra utdata för analys och utveckling av handläggning samt också att aggregerad data kan innebära minskade behov av rapportering inom staden, mellan stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar.

Jämställdhet

Förvaltningens verksamheter inom stöd- och service arbetar för att uppmärksamma samt möjliggöra så att den omsorg och stöd som den enskilde får, ska vara på lika villkor oberoende av kön. Verksamheten följer upp och analyserar könsuppdelad statistik samt arbetar strukturerat med värdegrund och kunskap om jämställdhet och genus.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

2.5.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Barnkonventionen är svensk lag från och med den 1 januari 2020 och kommer att kräva fler kunskapshöjande insatser inom barnrättsområdet. Förvaltningen behöver följa hur inkorporeringen av barnkonventionen påverkar lagar, beslut med mera som berör barn.

Den pågående utredningen om framtidens socialtjänstlag har förlängts till den 1 juni 2020. I uppdraget ingår bland annat att se över om socialtjänstlagens barnrättsperspektiv behöver förtydligas samt socialnämndens delegationsmöjlighet i olika avseenden. Särskilt fokus läggs också på en socialtjänst som främjar förebyggande arbete samt möjligheten att förenkla handläggningen utan att rättssäkerheten och kvaliteten riskeras.

Barn och unga

Antalet orosanmälningar har mer än fördubblats sedan 2014. Vanliga anmälningsorsaker är

skolfrånvaro och missbruk samt oro kopplat till barn och unga med psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionshinder.

Arbetet med 48-timmarsmodellen fortgår. Förvaltningen bedömer att det är för tidigt för att kunna dra slutsatser om dess nytta och effekt. Fortsatt arbete kommer utgå från stadens förslag till Riktlinjer, handläggning och dokumentation av ärenden gällande barn och unga inom individ- och familjeomsorgen, där modellen beskrivs närmare.

Rekrytering av socialsekreterare inom barn och unga bedöms ha blivit lättare och personalrörligheten har minskat. Förvaltningen arbetar för att utveckla och behålla medarbetare där stadens handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare utgör grunden. Stadens stöd till att stärka bemanningen inom barn och unga genom socialnämndens förstärkningsteam har varit framgångsrikt och förvaltningen ser ett fortsatt behov under planperioden.

Vuxna missbruk

Förvaltningen ser fortsatt en utmaning gällande klienter med samsjuklighet, såsom samtida insatser för både missbruk och psykisk ohälsa. Dessa ges sällan och många klienter har svårigheter att uppnå den drogfrihet som krävs innan de blir föremål för utredning och behandling inom psykiatri.

Inom stadsdelsområdet finns en hög andel äldre med omfattande alkoholproblem och samtida fysiska hälsoproblem. Deras behov av sammansatta insatser leder ofta till omvårdnadsplaceringar, vilka sällan leder till varaktig nykterhet.

Socialpsykiatri

Antalet ärenden inom socialpsykiatri har fortsatt att öka. En del av ökningen består av personer inom socialpsykiatri som genomgått neuropsykiatriska utredningar och får tilläggsdiagnoser som autism. Målgruppen har behov av mer omfattande insatser såsom fler boendestödstimmar.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska främja en god vård för den enskilde och att ledtiderna mellan slutenvården och omsorgen i det egna hemmet ska hållas så korta som möjligt. En ny överenskommelse trädde i kraft 1 januari 2020. Den innebär en ny modell för kommunens betalningsansvar i samband med att den enskilde skrivs ut från sjukhus. Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetssätt för att möta lagens syfte och den nya överenskommelsen med regionen.

Målgruppen med psykisk funktionsnedsättning har ett fortsatt stort behov av stöd från innerstadens personliga ombud utifrån samhällets komplexitet och bristande tillgänglighet för målgruppen. Efterfrågat stöd gäller ofta området ekonomi då samordning ibland brister mellan försäkringskassan, arbetsförmedlingen och försörjningsstöd från kommunen. En ny grupp inom såväl missbruk som socialpsykiatri, som kräver utveckling av arbetssätt, är personer som har kommit till Sverige som ensamkommande flyktingbarn. Deras problematik är komplex och de är ofta inte utredda inom psykiatri.

Hemlöshet

Personer med psykisk funktionsnedsättning och/eller missbruk samt äldre med demens återfinns inom gruppen som riskerar att hamna i hemlöshet på grund av vräkning. Förvaltningen driver ett samarbete mellan socialtjänst och äldreomsorg för personer över 65

år med missbruksproblem för att tillgodose målgruppens sammansatta behov. En del av samarbetet involverar det förebyggande arbetet mot hemlöshet eller osäkra boendeförhållanden.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Antalet våldsutsatta samt våldsutövare som vänder sig till förvaltningen och söker stöd har ökat, varav flera får fortsatt stöd genom Relationsvårdscentrum Innerstan. Det har inneburit omfördelning av resurser samt utveckling av arbetssätt. Förändringar avseende både arbetssätt och målgrupp kan förväntas under planperioden, dels beroende på stadens nya program som kommer 2021, dels om relationsvårdscentrum kommer att erbjuda insatser även till barn.

2.5.2 Utveckling och prioriteringar

Samverkan och förebyggande arbete

Samverkan med skolan är ett fortsatt prioriterat område och förvaltningen arbetar enligt den överenskommelse som ingicks 2019 med utbildningsförvaltningen. Särskilt samarbete har inletts kring elever med hög skolfrånvaro. Modellen med skolsociala team är utgångspunkten i arbetet.

Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetssätt med särskilt fokus på samhandling och samforskning för att upptäcka och motverka psykisk ohälsa för barn och unga utan biståndsbedömt stöd. Ungdomsmottagningen genomför socialt förebyggande insatser bland ungdomar, och prioriterar att i högre utsträckning nå ut till yngre pojkar.

Under 2020 kommer SKUM – Stockholms skolors ungdomsmottagning att avvecklas. Förvaltningen undersöker därför tillsammans med innerstadens övriga stadsdelsförvaltningar och Region Stockholm förutsättningar för att hantera den ökade belastningen som förväntas på Odenplans ungdomsmottagning samt möjligheter att utveckla en ny verksamhet för att tillgodose behovet i innerstaden.

Förvaltningen arbetar med stadens ANDT-program med fokus på samverkan och samhandling mellan socialtjänst, skola, polis och fritidsverksamheter. Preventionsindex används för att kunna följa upp insatser. Det förebyggande arbetet utgår bland annat från "Preventionsprofilen", ett evidensbaserade kvalitetsutvecklingsverktyg för fält, fritid och öppen förskola. Strategin för att minska risken att barn och unga vuxna dras in i kriminalitet ska implementeras av förvaltningen med stöd från socialnämnden under planperioden.

Vårdnadshavarna har stor betydelse i det förebyggande arbetet med barn och unga. Föräldrastöd där föräldrar får verktyg i att stärka banden och relationen med sina barn, är en metod som förväntas stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer. Förvaltningen har tillsammans med andra stadsdelsförvaltningar och Region Stockholm skrivit på en avsiktsförklaring för att se över möjligheten att gemensamt starta familjecentral. Den syftar till att kunna erbjuda tidiga och samordnade insatser till alla föräldrar och ska verka för att förebygga ett senare behov av mer omfattande insatser. Avsiktsförklaringen syftar även till att undersöka möjligheten att kunna erbjuda föräldrastöd i digital form.

Digitalisering

Förvaltningen ser behov av ökad tillgänglighet för brukarna och effektivisering vid nyttjande av befintlig teknik. Kostnader och påverkad kvalitet i handläggningen genom uteblivna besök bedöms till viss del kunna minskas genom SMS-påminnelser eller andra teletjänster. Vid

eventuellt utvecklingsarbete ser förvaltningen gärna ett samarbete med andra stadsdelsnämnder och socialnämnden.

Socialtjänsten och äldreomsorgen fortsätter påbörjad utveckling av digitaliserat kvalitetsledningssystem och ett visualiseringsverktyg med åtkomst för alla medarbetare.

Förvaltningen planerar för implementeringen moderna sociala system, Esset, och kommer att undersöka möjligheter till relevant utdata för analys och verksamhetsutveckling.

Jämställdhet

Förvaltningens verksamheter som möter våldsutsatta, arbetar för att möta den enskilde och ge stöd, vård och omsorg utifrån behov på likvärdiga villkor och med hög kvalitet.

Verksamheten fortsätter att följa upp och analyserar könsuppdelad statistik och utformar åtgärder utifrån analysen, vilket bidrar till att utveckla verksamheten och till jämställdhet.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

2.6.1 Omvärldsfaktorer

Östermalms stadsdelområde har parkanläggningar som utgör ett stort värde för alla invånare och besökare i ett växande Stockholm. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara samtidigt som deras karaktärer och kulturhistoriska värden värnas.

Många förskolor och skolor använder parkerna. Vissa saknar eller har begränsad tillgång till egen gård vilket leder till ett ökat slitage på kringliggande parker. För att tillgodose barnens behov av fysisk aktivitet och värna tillgången till parkmark anser förvaltningen att det vid planering och tillståndsgivning för nya förskolor och skolor, både i stadsutvecklingsområden och i den befintliga stadsmiljön, bör ställas krav på tillräckligt stora gårdar.

Förvaltningen deltar i planeringen för nya och attraktiva bostäder och bra samhällsservice. Det är viktigt att nämndens verksamhetsbehov kommer med tidigt i processen och att planeringen i sig är anpassad till nämndens förutsättningar såväl ekonomiskt som ur ett verksamhetsperspektiv. De kommande åren är stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden i fortsatt fokus.

I den täta staden är det också angeläget att den grönstruktur som skapas har en hög kvalitet då den ska klarat ett högt besöksstryck och fylla en viktig funktion som ekologiskt spridningssamband. Vid planering av nya parker är det också viktigt att stadsdelsförvaltningen får vara med i ett så tidigt skede som möjligt för att säkerställa att de nya parkytorna är möjliga att sköta, både praktiskt och ekonomiskt.

För att alla ska kunna ta del av det offentliga rummet på lika villkor är det viktigt att känna sig trygg. I den tätbebyggda staden där fler människor ska samsas på samma yta i parkerna uppstår ibland intressekonflikter som i sin tur kan leda till en ökad otrygghet. Förvaltningen samarbetar med trafikkontoret i arbetet med att genomföra trygghetsåtgärder i parker och grönområden, exempelvis förbättrad belysning och slyröjning. För att motverka intressekonflikter behöver parkmark tillkomma inte bara i samband med exploatering och i stadens utvecklingsområden. Det kan till exempel handla om att tillskapa gröna rum, så kallade fickparker, i det befintliga stadsrummet.

Allt fler cyklar istället för att ta bil eller kollektivtrafik. Ur ett miljö- och hälsoperspektiv är

det mycket positivt, men det är viktigt att utbyggnaden av cykelbanor inte sker på bekostnad av värdefull parkmark.

Flera gröna gaturum i innerstaden är eftersatta. Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen har ett gemensamt ansvar för dessa där stadsdelsförvaltningen ansvarar för skötsel medan trafikkontoret står för investering. Förvaltningen efterlyser ett investeringsprogram för gatugröna miljöer. Dessa miljöer är viktiga utifrån såväl trygghet, vardagsliv, klimat, dagvattenperspektiv.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att skaffa sig fördjupad kunskap om miljömässigt och ekonomiskt hållbara material i parker och grönområden, i takt med att ny forskning presenteras inom området. Gammalt material ersätts successivt med nytt som följer stadens riktlinjer och miljökrav. Materialval är viktigt för att parkerna ska skötas och utvecklas för att bli tillgängliga, slitstarka och hållbara.

Ett förändrat klimat kommer bland annat innebära en ökad och alltmer intensiv nederbörd. Detta medför att kraven på utjämning och fördröjning av vattenflöden ökar och att omhändertagandet av dagvatten behöver utvecklas. Vid parkupprustningar och planering av nya parker arbetar förvaltningen med att hitta lösningar för att kunna ta hand om den ökade nederbörden. Det förändrade klimatet kan också innebära ett torrare klimat med torkskadade träd och växtlighet som följd. Förvaltningen skaffar sig därför även fördjupad kunskap om vilka typer av växtmaterial som är motståndskraftigt för ett torrare klimat.

Jämställdhetsutmaningar och barnperspektiv

Det finns belägg för att parkytornas storlek och mångfunktionalitet har betydelse för ett jämställt nyttjande. Forskning visar bland annat att flickor blir mer stillastående än pojkar när frihetillgången är liten. Förvaltningen bevakar därför att parktillgången blir tillräckligt stor och att mångfunktionella ytor planeras i nya parker.

Förvaltningen arbetar också aktivt för ett tydligt barnperspektiv i planeringen, bland annat genom att efterfråga barnkonsekvensanalyser samt att arbeta för rymliga och ändamålsenliga förskolegårdar.

Förvaltningen arbetar även med ett barn- och jämställdhetsperspektiv vid upprustning av befintliga parker inom stadsdelsområdet, genom att genomföra olika typer av medborgardialoger för att samla in synpunkter från olika målgrupper.

Ekonomiska förutsättningar

Genom den stadsgemensamma satsningen på reinvesteringar förlängs parkanläggningarnas livslängd. Förvaltningens analys är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska framtida behov av reinvesteringar.

Förvaltningen anser därför att det är angeläget att se över fördelningsnyckeln för stadsmiljö. I det sammanhanget vore det intressant att använda driftskostnadsanalyser. När staden växer och nya parker byggs, ökar också behovet av skötselinsatser, men med det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötsel när nya parker tillkommer i praktiken. Den verkliga kostnaden för de driftinsatser som krävs för att parkerna ska uppnå god kvalitet utifrån uppställda mål behöver tas fram. Differensen mellan driftbudget och resultatet av driftskostnadsanalys är ett mått på det framtida reinvesteringsbehovet.

En utmaning gällande underhållet av parkerna är att budget för stadsmiljö tilldelas genom en

fördelningsmodell som inte tar hänsyn till de personer som besöker stadsdelsområdet under dagtid, om de inte bor eller har sin sysselsättning i området. Parkerna har ett stort antal dagsbesökare som inte inkluderas i denna modell, till exempel skolelever, förskolebarn, turister och spontanbesökare. Parkernas driftbudget behöver motsvara behovet av underhåll, som är en följd av det ökande besöksstrycket. Detta är ytterligare en anledning att se över fördelningsnyckeln för stadsmiljö.

När det gäller större investeringar och reinvesteringar finns en utmaning i att kunna hantera projekten inom planerad tidplan, eftersom oförutsedda hinder ofta inträffar i samband med anläggningsfasen. Exempelvis kan okända ledningar, arkeologiska fynd och markföroreningar påträffas, vilket kraftigt påverkar projektets genomförande och tidplan. För att kunna färdigställa projekten är det därför nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt och år. Utöver detta behöver också medel för mindre investeringar, nycklade medel, vara möjliga att använda för att säkerställa att större investeringsprojekt och reinvesteringar, centrala medel, kan slutföras då hinder och förseningar uppstår. Ovanstående utmaningar gäller även för projekt inom ramen för trygghetsskapande åtgärder och klimatinvesteringar. Att ansökningarna endast kan göras årsvis gör att det är svårt att genomföra större klimat- och trygghetsprojekt som sträcker sig över flera år, och som skulle kunna generera större nytta för invånarna. Genom att i vissa fall kunna få möjlighet att föra över medel till nästkommande år skulle förvaltningen ha större möjlighet att planera för och utnyttja tilldelade investeringsmedel effektivt, till fullo och för långsiktig hållbarhet.

Förvaltningen har höga kostnader för att sanera från bosättningar i parker och på förskolegårdar. Förvaltningen är fortsatt beroende av att få ersättning för denna kostnad, eftersom fördelningsnyckeln inte tar hänsyn till detta.

Utmaningar kopplat till klimatförändringar kommer på sikt innebära ökade kostnader. Den varma sommaren 2018 uppvisade exempelvis höga kostnader för konstbevattning och drift av plaskdammar. Samtidigt behöver parkerna rustas för att kunna ta hand om ökade mängder dagvatten vid skyfall. Planering och åtgärder för att kunna möta både långa torrperioder och skyfall är kostnadsdrivande.

2.6.3 Utveckling och prioriteringar

Samverkan med andra förvaltningar är avgörande för arbetet med strategiska park- och stadsmiljöfrågor i staden. Det finns ett behov av ökade resurser för grönordning för att stärka samarbetet, samordningen och stödet till stadsdelsförvaltningarna i stadsmiljöarbetet.

Klimatanpassning och ekosystemtjänster

Förvaltningen fortsätter att synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden inom stadsdelsområdet. För att möta kommande klimatförändringar är det viktigt att tillvarata och öka parkernas kapacitet att omhänderta dagvatten.

Social hållbarhet, trygghet och tillgänglighet

Det offentliga rummet är demokratiska mötesplatser där alla kan ta del av stadsdelsrådets information och utbud oavsett funktionsförmåga. Tillgänglighet beaktas i varje parkupprustning och förvaltningen arbetar systematiskt, utifrån budget, med att genomföra tillgänglighetsåtgärder i parkerna. För att alla ska kunna ta del av det offentliga rummet är det också viktigt att det upplevs som en trygg mötesplats. Synpunkter som kommer in från

Synpunktsportalen, trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga.

Att ge medborgarna möjlighet att odla eller ta hand om och exempelvis sköta en plantering i allmän park har visat sig vara ett bra sätt att skapa delaktighet, trygghet och social hållbarhet i ett område. Förvaltningen ser ett behov av att uppdraget med att arbeta med stadsodling och brukarmedverkan samordnas, tydliggörs och tillförs resurser för att verksamheten ska ha möjlighet att utvecklas långsiktigt och hållbart.

2.7 Ekonomiskt bistånd

2.7.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Östermalm har de senaste åren haft en mycket låg andel hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd. Detsamma gäller andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd. Målgruppen vuxna som uppbär ekonomiskt bistånd utgörs av huvudsakligen tre kategorier; arbetslösa, sjukskrivna utan ersättning samt personer med sociala/medicinska arbetshinder. Andelen arbetslösa har minskat de senaste åren. Gruppen med socialmedicinska arbetshinder har ökat medan sjukskrivna utan sjukpenning procentuellt varit relativt stabil.

Utifrån Coronavirusets inverkan på samhällsutvecklingen bedömer förvaltningen att antalet arbetslösa kommer att stiga kommande år, och även antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd, vilket kommer medföra ökade kostnader.

Ökning av personer som söker ekonomiskt bistånd kommer sannolikt även ske utifrån unga som tidigare kommit som ensamkommande aktualiseras på försörjningsstödsenheten samt nyanlända personer som efter avslutat etableringsprogram saknar egen försörjning eller som på grund av olika försörjningshinder inte kan delta i etableringsprogrammet.

I december 2019 öppnade ett genomgångsboende för nyanlända i Hjorthagen med 48 lägenheter. De inflyttade har erbjudits samhällsvägledning samt annat stöd och i dagsläget har endast ett fåtal av de boende behövt ansöka om ekonomiskt bistånd.

Regeringen och dess samarbetspartier föreslår att socialtjänstlagen får ett tillägg om att den enskilde vid behov ska delta i grundutbildning i svenska. Lagändringen föreslås träda i kraft 1 januari 2021 och är ute på remiss.

2.7.2 Utveckling och prioriteringar

Feriejobb till prioriterade ungdomar

I de senaste verksamhetsplanerna har nämnden beslutat att arbeta aktivt för att ungdomar inom prioriterade grupper såsom ungdomar med funktionsnedsättning eller sociala skäl, ska tillförsäkras platser för feriejobb. Andelen ungdomar från prioriterade grupper som har fått anställning har därför ökat och förvaltningen kommer att fortsätta att utveckla arbetet.

Digitalisering

Förvaltningen undersöker förutsättningar för användandet av teletjänster i kontakten med brukare och klienter. Klientens behov av ökad tillgänglighet samt klokt resursnyttjande vid utnyttjande av befintlig teknik är drivande.

Kompetensförsörjning

Rekrytering av socialsekreterare inom försörjningsstödsenheten bedöms ha blivit något

lättare. Förvaltningen kommer att arbeta vidare med att både utveckla och behålla medarbetare där handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggare utgör grunden för arbetet. Det fortsatta arbetet kommer särskilt att fokusera på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Samverkan och nya arbetsätt

Förvaltningen kommer under planperioden att prioritera det sociala stödet för nyanlända och då särskilt arbeta för att öka kvinnors delaktighet inom gruppen. Försörjningsstödsenheten har ett nära samarbete med samhällsvägledarna och andra aktörer för genomförandet.

Jämställdhet

Förvaltningen arbetar för att uppmärksamma och möjliggöra att klienter ska ha samma makt att forma sitt eget liv i fråga om utbildning, arbete och/eller annan försörjning som ger ekonomisk självständighet på lika villkor oberoende av kön. Verksamheten följer upp och analyserar könsuppdelad statistik samt utgår från analysen vid val av åtgärder och fortsatt utvecklingsarbete.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

2.8.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov.

Andelen arbetslösa på Östermalm är låg men utifrån Coronavirusets inverkan på samhällsutvecklingen med påföljande förväntad konjunkturedgång, bedömer förvaltningen att antalet personer som uppstår ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet kommer att öka under planperioden och därmed antalet som är behov arbetsmarknadsåtgärder.

En växande grupp i behov av arbetsmarknadsåtgärder framöver kommer att vara nyanlända som lämnat etableringsfasen och ännu inte är självförsörjande. Förvaltningen fortsätter att samverka med Jobbtorg och Arbetsmarknadsförvaltningen kring kommunala visstidsanställningar. En lokal samverkansmodell för den myndighetsgemensamma samverkan kring personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst tas nu fram inom samordningsförbundet Finsam Stockholm.

Arbetsmarknadsförvaltningen har givits i uppdrag att ta fram en ny samverkansöverenskommelse, vilken ska tydliggöra målgrupperna samt sätta ramarna för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Jobbtorgen, stadsdelsförvaltningarna, socialförvaltningen och vuxenutbildningen. Arbetsförmedlingens förändrade uppdrag har medfört minskad tillgänglighet för klienter och samarbetspartners, vilket kan komma att påverka stadens arbete med personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

2.8.2 Utveckling och prioriteringar

Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare, OSA, är en framgångsrik arbetsmarknadsinsats då den är en anpassningsbar anställningsform. Förvaltningen kommer att intensifiera arbetet med att stödja OSA-anställda att komma vidare till annan anställningsform och därmed också öka genomströmningen på OSA-platserna.

En grupp i behov av arbetsmarknadsåtgärder är nyanlända som har lämnat etableringsfasen och ännu inte är självförsörjande. Förvaltningen ser behov av att samverka mellan kommunen och Arbetsförmedlingen fortsätter utvecklas samt vara ett prioriterat område.

2.9 Övrigt

Möjligheter till effektivisering, ökad likställighet och minskad administration

Förvaltningen ser möjligheter till effektivisering, ökad likställighet och minskad administration gällande yttranden över remisser från Socialförvaltningens tillståndsenhet i ärenden rörande alkoholserving. Eftersom svarstiden är kort skickas ofta kontorsutlåtanden i avvaktan nämndbeslut. De uppgifter och synpunkter gällande den sociala bedömningen som efterfrågas av stadsdelsnämnden kan många gånger tillståndsenheten inhämta inom den egna förvaltningen som till exempel restaurangtättheten i vissa områden med känd missbruksproblematik och ordningsproblem. Behöver tillståndsenheten kompletterande uppgifter i något specifikt ärende bör stadsdelsförvaltningen kunna lämna sådana utan remissförfarande till stadsdelsnämnden.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Stadsdelen växer och befolkningen beräknas i slutet av 2023 vara drygt 82 000 invånare. Stadens resursfördelningssystem utgår från befolkningen och deras behov. I de verksamheter till vilka stadsdelen riktar stora delar av resurserna, förskolebarn och den äldre befolkningen över 80 år, beräknas ökningen till 4 procent respektive 19 procent mellan 2020 och 2023.

Stadsdelen gjorde 2019 ett samlat överskott om 29,8 mnkr med överskott inom såväl äldreomsorg, socialtjänst som förskola/parklek.

Förskola och parklek

Hyreskostnaden vid nyetablering av förskolor närmar sig i flera fall 30 000 kronor per barn och år. Framför allt gäller det i miljöprofilstadsdelen Norra Djurgårdsstaden där byggherrar i flera fall presenterat kalkyler långt över vad staden har möjlighet till inom ersättningssystemet. Idag utgör den peng som kommunfullmäktige beslutat ska gå direkt till förskolorna 80 procent av den schablon stadsdelen får i budgettilldelning. Mellanskillnaden mellan schablon och peng, 20 procent, ska finansiera hyror, lokalunderhåll, avdelningsstöd, kostnader för gemensamma verksamhetssystem med mera. 2020 utgör mellanskillnaden 26 616-31 706 kronor per förskolebarn, vilket i vissa fall inte ens täcker hyreskostnaden.

I budgeten för 2020 kompenseras stadsdelarna för förskolor med hög hyra med 80 procent av hyreskostnaden i intervallet 1 769 – 2 500 kronor per kvadratmeter och 40 procent av hyreskostnader över 2 500 kronor per kvadratmeter. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm utgår bidrag motsvarande 2/3 av 40 procent av hyreskostnaden. Bidraget utgår för högst 10 kvm per inskrivet stockholmsbarn. Resursfördelningssystemet och politiska mål om färre barn i barngrupperna styr åt olika håll. Antal förskolor med hyra över 2 500 kronor per kvadratmeter under 2019 uppgick till 14 stycken, vilket motsvarar 37 procent av det totala antalet förskolor.

Vid nystart av förskolor krävs att personalgruppen är på plats, introduceras, förbereder starten och arbetssätt cirka en månad innan barnen kommer. Vid nyetableringar av avdelningar är det huvudsakligen barn i ettårsåldern vid start, det vill säga små barngrupper vilket gör att det kan vara svårt att komma upp till 10 kvm/barn i mätningarna.

Sweco har sammanställt en befolkningsprognos som visar en ökning på barn mellan 1-5 år de

närmsta åren. Används Swecos procentuella ökning på snittet för barnantal 2019 skulle det se ut som i tabellen nedan för kommunal verksamhet. Det innebär en ökad budgettram kommande åren för den del som inte går ut direkt till förskolorna i form av förskolepeng i 2020 års nivå, om 1,1 mnkr 2021 och 0,5 mnkr 2022. Denna del ska bland annat finansiera hyreskostnaderna. Ökningen är lägre än den prognostiserade hyreskostnadsutvecklingen för de pedagogiska lokalerna.

	2020	2021	2022
1-3 år	1038	1057	1066
4-5 år	1025	1044	1052
Totalt	2063	2101	2118

Äldreomsorg

Till 2020 tilldelades Östermalm en ökad budgettram om 21,1 mnkr för äldreomsorg jämfört med 2019. Av ökningen fick stadsdelen en ökad tilldelningsfaktor med 1,8 mnkr för befolkningsökningen. Enligt Swecos befolkningsstatistik kommer invånare över 80 års ålder fortsätta att öka i högre takt än befolkningsökningen totalt. Det är i denna befolkningskategori som framtida ökning av personer med vårdbehov kommer uppstå.

Antalet unika personer med insatsen vård och omsorgsboende var 2019 i snitt 591 personer enligt rapport från sociala systemet (15 procent av åldersgruppen 80 och äldre).

Belyst vårdinsatsen Vård och omsorgsboende	2020	2021	2022	2023
Prognos antal personer med vårdinsatsen VOB enligt Sweco, från statistiken "Prognos på äldreomsorgstagare 2019-2040"	590 (samma)	590 (samma)	600 (+10)	610 (+10)
Prognos antal personer med vårdinsatsen VOB i antagande 15 % av åldersgruppen 80 och äldre, förvaltningens beräkning	612 (+21)	639 (+27)	681 (+42)	730 (+49)
Swecos befolkningsprognos för invånare i åldersgrupp 80 år och äldre i Östermalm	4 040	4 260	4 540	4 870

Motsvarande analys för hemtjänstinsatser i samma ålderskategori visar en skillnad mellan Swecos prognos och förvaltningens analys. 2019 var 1342 unika personer i snitt i behov av hemtjänst enligt rapport från sociala systemet (33,9 procent av åldersgruppen 80 och äldre)

Belyst vårdinsatsen hemtjänst	2020	2021	2022	2023
Prognos antal personer med vårdinsatsen hemtjänst enligt Sweco, från statistiken "Prognos på äldreomsorgstagare 2019-2040"	1330 (+7)	1340 (+10)	1360 (+20)	1390 (+30)
Prognos antal personer med vårdinsatsen hemtjänst i antagande 33,9 % av åldersgruppen 80 och äldre, förvaltningens beräkning	1383 (+41)	1444 (+61)	1539 (+95)	1650 (+111)
Swecos befolkningsprognos för invånare i åldersgrupp 80 år och äldre i Östermalm	4 040	4 260	4 540	4 870

3.2 Investeringar

Investeringar, mnkr	2021	2022	2023
Parkinvesteringar, riktade	8	5,5	7,5
Parkinvesteringar, nycklade medel	7	7	7
Klimatinvesteringar	8	4,5	3,9
Inventarier och maskiner	2,2	2,2	2,2
Summa	25,2	19,2	20,6

Riktade parkinvesteringar är beviljade av Trafikkontoret, se bilaga 3.

För investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckel genomförs parkupprustningar inom stadsdelsområdet.

Klimatinvesteringar avser utbyte av gammal armatur till LED-belysning, byte av vitvaror, smarta skräpkorgar, anläggning av ängsyta, nyplantering, eco-asfalt, energirenovering av vård och omsorgsboende, solceller och minskat kylbehov. Se bilaga 2.

Investeringar under rubrik Inventarier och maskiner avser huvudsakligen investeringar vid upprättande av nya förskolor och underhåll/ersättning av inventarier.

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Inledning

Östermalm har en ökande befolkning i tillkommande bostadsområden inom Norra Djurgårdsstaden men även på övriga Östermalm. Förvaltningen deltar aktivt i de nya planprojekten för att bevaka att nya förskolor och gruppbofästader planeras in bostadsområdena. För att säkra tillgången och möta behoven av nya förskolor och bostäder med särskild service samarbetar förvaltningen med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret redan när markanvisning sker.

Gemensamma äldreboendeplaner och boendeplaner för utbyggnad av omsorgslägenheter tas fram av äldreomsorgsavdelningen och socialtjänstavdelningen, de redovisas inte här.

Ökat antal förskolelokaler inom stadsdelen ger kapacitetsökningar så att behoven kan tillgodoses för invånare som önskar platser utifrån ett ökat antal barn i förskoleålder.

Arbete med långsiktiga planer av nya och befintliga lokaler genomförs kontinuerligt utifrån verksamheternas behov. Samverkan med övriga förvaltningar utvecklas ytterligare.

Hyreskostnaderna inom stadsdelen är fortsatt höga utifrån stadsdelens centrala läge vilket resursfördelningssystem inte tar hänsyn till.

4.2 Pedagogisk verksamhet

4.2.1 Nuläge 31 januari 2020

Stadsdelens inhyrda förskolelokaler har generellt en god status, underhållsbehov finns och åtgärdas successivt. Generellt finns nu stor efterfrågan på de kommunala förskoleplatserna.

4.2.2 Planering av lokaler för år 2021-2030 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Under första planeringsperioden 2021-2030 finns en stabilitet på antal platser och behov kan tillgodoses. Ett visst överskott kan finnas varför en utredning görs om framtidig lokalbehov samt anpassning efter platsbehov.

Genomlysning av befintliga lokaler görs löpande vad avser status, hyresnivåer och kundnöjdhet.

Förhållandet mellan kommunala och enskilt drivna förskolor kan påverkas. Idag går cirka 56 procent i kommunala förskolor.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

I utvecklingsområdet Norra Djurgårdstaden öppnar två nya förskolor med totalt åtta avdelningar under 2021. Idag finns en tillfällig förskola på Bobergsskolan som när de nya förskolorna är klara kommer att upphöra och barnen flyttar då till sina permanenta lokaler.

På Lappkärrsberget är en förskola planerad att öppna under 2023 vilken ersätter den förskola som finns där nu, Forskaren.

Utredning pågår om ytterligare en förskola under 2023-2024.

Byggtakten i Norra Djurgårdsstaden går lite långsammare än vad tidigare planerats och nästa förskola kommer under 2025 vilken planeras vara i enskild driven regi (90 platser).

4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Andra planeringsperioden sker utbyggnad av Södra Värtan och Louddens utvecklingsområden. Planering för förskoleplatser finns i bägge områdena. Även här sker samverkan med utbildningsförvaltningen. Planeringen utgår ifrån 25 platser per 100 bostäder.

I planeringen finns en fördelning om både kommunalt och enskilt drivna verksamheter i utvecklingsområdena.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

Förvaltningen ser idag ingen lokalförändring under andra planeringsperioden.

4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2020

Andelen enskilda anordnare är hög inom stadsdelen. Inom stadsdelsområdet finns 39 enskilt drivna förskolor med kapacitet för 1 750 platser 2020. 138 platser avser idag barn som är folkbokförda utanför Stockholm. Andelen barn i enskild regi uppgår i stadsdelen till 44 procent. I Norra Djurgårdstaden är etableringen lägre och uppgår till cirka 20 procent.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

Stadsdelen känner idag inte till några förändringar i närtid av enskilt drivna förskolor.

En ny förskola i Norra Djurgårdsstaden som beräknas stå färdig 2025 planeras i enskild regi.

4.3 Annan kommunal verksamhet

4.3.1 Nuläge 31 januari 2020

Förvaltningsadministrationen och beställar-/myndighetsfunktionerna har under 2020 flyttat in i nyrenoverade lokaler med ett sjuårsavtal. Lokalen har viss kapacitetsutökning utan ny inhyrning.

Stadsdelen öppnar i april en ny parklek/öppen förskola i Norra Djurgårdsstaden.

4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Ny lokal för hemtjänstpersonal söks i området runt Gärdets tunnelbana. Eventuellt finns möjlighet att ta över en lokal inom kvarteret Rio 9 om Arbetsmarknadsförvaltningen flyttar ur. Även i området runt Tekniska Högskolan söks en lokal för hemtjänstpersonal.

Aktivitetscentret Rioträffen har behov av utökning av lokaler vilket eventuellt kan tillgodoses inom fastigheten Rio 9 under 2020-2021.

Parklekarna har behov av upprustning av lokalerna bland annat för att minska värmeförbrukning och ökad tillgänglighet. Fastighetskontoret är hyresvärd för stadsdelens parklekar. Smärre åtgärder och anpassningar för tillgänglighet har stadsdelsförvaltningen gjort men det är viktigt att nuvarande hyresvärd gör större upprustningar och åtgärder.

4.4 Övrigt

4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Innerstaden har höga hyreskostnader utifrån det centrala läget. Förvaltningen ser det som svårt att påverka hyrorna då det är ett attraktivt område.

Stadsdelarna erhåller förskoleschablon per barn för verksamheten enligt stadens resursfördelningssystem. 80 procent av schablonen går direkt ut till förskolorna i form av förskolepeng för bemanning, mat, läromedel med mera. Resterande del bekostar hyror, ledning, gemensamma it-kostnader för verksamhetssystem. För de närmaste åren beräknas mellanskillnaden mellan schablon och peng, utifrån ökat antal förskolebarn, ge ett utrymme 2021 om 1,1 mnkr och 2022 om 0,5 mnkr. Ökningen är lägre än den prognostiserade hyreskostnadsutvecklingen för de pedagogiska lokalerna.

4.4.2 Samverkan

Stadsdelen samverkar med utbildningsförvaltningen vid samplanering av lokaler i stadsutvecklingsområden. Samverkan görs också med närliggande stadsdelar avseende platstillgång. Samverkan sker också med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Inom närmaste 3-årsperioden är 22 lokaler möjliga att omförhandla. Stadsdelsförvaltningen följer varje lokal med status, efterfrågan geografiskt läge.